

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

LINGUA GALEGA E LITERATURA

3º ESO

CPI de Xanceda

Curso 2019-2020

ÍNDICE

1.	Introdución e contexto	3
2.	Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave	3
3.	Obxectivos xerais da etapa secundaria	4
3.1	Obxectivos da área de lingua galega e literatura (1º ESO)	6
4.	Estrutura e organización da materia	7
5.	Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de: obxectivos, contidos, criterios de avaliación, temporalización grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos de avaliación e competencias clave	10
6.	Concrecións metodolóxicas que require a materia	18
7.	Materiais e recursos didácticos.....	19
8.	Criterios sobre avaliación, cualificación e promoción do alumnado	19
9.	Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensinanza a da práctica docente	21
10.	Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación da materia pendente.	22
11.	Deseño da avaliación inicial e de medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos resultados	22
12.	Medidas de atención á diversidade	22
13.	Concreción dos elementos transversais que se traballarán no curso	23
14.	Actividade complementarias e extraescolares	24
15.	Contribución da materia ao plan lector	25
16.	Contribución da materia ao plan TIC	25
17.	Mecanismos de revisión, de avaliación e de modificación da programación didáctica en relación cos resultados académicos e procesos de mellora	25
18.	Datos do departamento	27

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTO.

O CPI de Xanceda está situado na localidade do mesmo nome, no concello de Mesía. Nel impártense as ensinanzas de Educación Infantil, Educación Primaria e Educación Secundaria Obrigatoria. Ao CPI de Xanceda están adscritas dúas Escolas Unitarias: Olas e Visantóña, das que o alumnado se incorpora ao centro en 3º de Primaria.

A maioría da poboación da zona está vinculada a actividades agrícolas e gandeiras. A lingua de relación entre a comunidade da zona é o galego, falado no centro por practicamente o 100% do alumnado.

Trátase dun centro cunha matrícula de 166 alumnos/as onde se imparten ensinanzas de Educación Infantil, Educación Primaria e Educación Secundaria Obrigatoria, cunha única liña por cada nivel académico.

Na etapa secundaria o alumnado distribúese do seguinte xeito:

1º ESO : 1 grupo de 16 alumnos/as

2º ESO : 1 grupo de 20 alumnos/as

3º ESO : 1 grupo de 11 alumnos/as

3º ESO – PMAR: 1 grupo de 7 alumnos/as

4º ESO : 1 grupo de 15 alumnos/as

Como se pode ver, o número de alumnos/as por aula non é elevado, o que permite un traballo educativo máis individualizado.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

As materias de lingua contribúen, sen dúbida, á competencia en comunicación lingüística, pois ofrecen máis oportunidades para interactuar en situacións comunicativas e para reflexionar sobre a linguaxe en xeral a través da comparanza entre as distintas linguas que se están a aprender.

Contribúe de xeito directo á competencia aprender a aprender, xa que será a través dela que o alumnado accederá a distintos tipos de información, textos e contidos que lle faciliten a aprendizaxe.

A aprendizaxe dunha lingua comprende non só os aspectos lingüísticos, senón tamén as compoñentes socioculturais que subxacen no uso desa lingua. Por outra banda, a lingua é vehículo de transmisión cultural, o seu coñecemento favorece o respecto e tolerancia por outras culturas, aceptando a diversidade de valores e superando prexuízos e favorecendo

actitudes socialmente positivas. É neste sentido que a materia contribúe tamén ao desenvolvemento da competencia social e cidadá.

A contribución ao desenvolvemento da competencia no tratamento da información e a competencia dixital vén dada polo manexo dos recursos TIC para a creación de distintos contextos comunicativos: chats, foros, blogs, correo electrónico..., uso das distintas ferramentas dixitais para manexar a información: CD, DVD, MP3, MP4, internet, presentacións Power Point... e o uso de recursos específicos de aprendizaxe da lingua: programas de software, páxinas web, dicionarios en liña, tradutores, correctores...

A aprendizaxe dunha lingua ofrece igualmente oportunidades para o achegamento ás súas principais manifestacións artísticas e culturais; é así que se contribúe aos desenvolvemento da competencia artística e cultural.

A aprendizaxe dunha lingua supón a superación de dificultades e xera autoconfianza e autoestima, convértese nunha ferramenta fundamental á hora de desenvolver aspectos relacionados coa autonomía propia e favorece o desenvolvemento da competencia de autonomía e iniciativa persoal.

3. OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA SECUNDARIA.

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófono.

3.1. OBXECTIVOS DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA (3º ESO)

1. Comprender e interpretar o sentido global das mensaxes orais en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
2. escoitar e comprender o sentido global de informacións procedentes da comunicación audiovisual.
3. escoitar con interese e respecto as intervencións orais e valorar as producións orais cunha fonética galega correcta.
4. Participar activamente en situacións propias do ámbito académico, manifestando a súa opinión e mostrando respecto cara á dos demais.
5. Coñecer e aplicar estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.
6. Producir discursos breves e comprensibles, adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados, sobre temas da vida cotiá ou académica.
7. Realizar exposicións orais planificadas con axuda das TIC.
8. Ler de maneira comprensiva e interpretar textos escritos en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
9. Ler en voz alta respectando os patróns fonéticos do galego e rexeitando calquera tipo de prexuízo.
9. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter e manexar información e para producir creacións propias.
10. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá, das relacións sociais ou do ámbito académico, con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
11. Coñecer e utilizar un léxico amplo e preciso.
12. Utilizar os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.
13. Coñecer e utilizar as categorías gramaticais para mellorar e enriquecer as producións lingüísticas.

14. Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención a posibles interferencias.
15. Identificar e explicar as funcións oracionais e as unidades que as desempeñan.
16. Identificar os conectores e outros mecanismos que lles dan cohesión aos textos.
17. Recoñecer a estrutura dun texto e elaborar textos propios de acordo con eses parámetros.
18. Coñecer e aplicar as regras ortográficas para conseguir unha comunicación eficaz.
19. Participar en proxectos nos que se utilizan varias linguas, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.
20. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.
21. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, coñecer as principais iniciativas normalizadoras da lingua e identificar os prexuízos.
22. Coñecer os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.
23. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español.
24. Recoñecer e valorar as variedades da lingua, e identificar a estándar como variante unificadora.
25. Identificar as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
26. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
27. Elaborar traballos, coa axuda das TIC, relacionados coas distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
28. (Re)crear textos con intención literaria a partir dos modelos traballados en clase.

4. ESTRUCTURA E ORGANIZACIÓN DA MATERIA.

A materia de Lingua Galega e Literatura preséntase, en todos os cursos das etapas de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato, estruturada en cinco bloques, o que non debe implicar que a actividade docente se corresponda con esta ordenación senón que, pola contra, se deben producir múltiples conexións entre todos eles.

O bloque 1, "Comunicación oral. escoitar e falar" atende ao uso oral da lingua, e este é obxecto de observación e de análise para recoñecer as normas que rexen o intercambio comunicativo, para observar as estratexias que usan os/as falantes para se comunicar

satisfactoriamente, así como as que empregan para comprender ou para producir mensaxes orais. Non obstante, este bloque incide, sobre todo, na necesidade de que o alumnado galego teña modelos de fala adecuados e poida pór en práctica a súa lingua dentro da aula en contextos formais e informais. A realidade sociolingüística de cada centro docente determinará a atención que o profesorado deberá dedicar na aula a este bloque, para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos estándares de aprendizaxe descritos.

O bloque 2, "Comunicación escrita. Ler e escribir" ocúpase da comprensión e a produción escrita. O alumnado debe ser quen de entender textos de diferente complexidade e xénero, e extraer as ideas explícitas e implícitas no texto co fin de elaborar o seu propio pensamento crítico e creativo. Comprender un texto implica pór en marcha unha serie de estratexias de lectura que deben practicarse na aula e proxectarse a todas as esferas da vida e a calquera tipo de lectura: ler para obter información, para aprender a propia lingua e por pracer. Igualmente, a produción escrita significará procurar para cada situación o tipo de texto, adecuando, planificando e redactando, atendendo a aspectos diversos, e revisando a escrita final.

O bloque 3, "Funcionamento da lingua" integra contidos relacionados co código e a súa organización, e responde á necesidade de reflexión sobre a propia lingua, coa finalidade de servir de base para o seu uso correcto, afastándose da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como fin en si mesmo.

O bloque 4, "Lingua e sociedade" céntrase na necesidade de que o alumnado coñeza, explique e valore o plurilingüismo como unha situación habitual e enriquecedora para todos os individuos. Do mesmo xeito, incídese na identificación e superación dos prexuízos e na pertinencia de que o alumnado recoñeza e empregue termos sociolingüísticos precisos.

O bloque 5, "Educación literaria" asume o obxectivo de facer dos alumnos e as alumnas lectores e lectoras competentes, con implicación nun proceso de formación de lectura que continúe ao longo de toda a vida. Ademais, o alumnado achegarase á historia da literatura galega, así como ás súas obras e aos seus autores e as súas autoras máis salientables, e recoñecerá a vinculación destes produtos literarios coa historia de Galicia.

O tratamento de todos estes contidos ten que abordarse desde unha óptica competencial, valorando as relacións que cada un ten coas competencias clave, que aparecen especificadas, a partir dos estándares de aprendizaxe avaliáveis, neste currículo.

A avaliación terá que ser coherente coa diversidade de contidos traballados e, daquela, ter en conta os contidos abordados nos cinco bloques en que se estrutura este currículo. Do mesmo

xeito, deberá ser unha avaliación competencial, que teña en conta a relación que se establece no currículo entre os estándares de aprendizaxe detallados en cada bloque, coas competencias clave.

Os contidos incluídos nestes cinco bloques, estruturaránse en 12 unidades, do xeito que segue:

1º TRIMESTRE: unidades 1, 2, 3 e 4.

2º TRIMESTRE: unidades 5, 6, 7, 8.

3º TRIMESTRE: unidades 9, 10, 11, 12

5. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE OBXECTIVOS, CONTIDOS, TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PRODECEMENTOS DE AVALIACIÓN E COMPETENCIAS CLAVE. .

Obx	Cont.	Crit. de aval.	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución para superar a materia	Procedementos e instrumentos de avaliación.					Compet clave
						Proba oral	Proba escrita	Trab. indiv.	Trab. grupo	Observ	
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar.											
d e h	B1.1	B1.1.	B1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes).	3º Trimestre Unids. 10, 11, 12	50%			X			CCL
			B1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos.	1º 2º, 3º Trimestre	50%			X			CCL
d e h	B1.2.	B1.2	B1.2.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	3º Trimestre Unids. 10, 11, 12	50%			X			CCL CAA
			B1.2.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	3º Trimestre Unids. 10, 11, 12	40%			X	X		CCL CAA
			B1.2.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	1º, 2º e 3º Trimestres	60%					X	CCL CSC
d e h	B1.3..	B1.3.	B1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	2º e 3º Trimestres. Unids 8, 9	40%			X	X		CCL
			LGB1.3.2. Recoñece a intención comunicativa dos textos.	1º 2º, 3º Trimestre	60%			X	X		CCL
			LGB1.3.3. Diferencia as explicacións dos argumentos.	2º e 3º Trimestres. Unids 8, 9	80%			X	X	X	CCL CAA
d e h	B1.4.	B1.4.	B1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas dentro do ámbito académico e elabora un esquema ou resumo.	2º e 3º Trimestres. Unids 8, 9	30%	X			X	X	CCL CAA

			B1.4.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra.	3º Trimestre. Unid.9	30%				X	X	CCL CSC
a c d h	B1.5.	B1.5.	B1.5.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	1º, 2º e 3º Trimestres	80%	X			X	X	CCL CAA CSC
			B1.5.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%	X			X	CCL CSC CSIEE	
h p	B1.6.	B1.6	B1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia galega correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea a partir da práctica habitual de autoavaliación e propón solucións para melloralas.	1º, 2º e 3º Trimestres	60%	X				X	CCL CAA
			B1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á maneira de pronunciar a lingua galega.	1º, 2º e 3º Trimestres	90%				X	CAA	
			B1.6.2. Usa a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	3º Trimestre Unid. 11	30%				X	CCL CCEG	
a c d h	B1.7.	B1.7.	B1.7.1. Participa activamente en debates ou coloquios, respecta as regras de interacción, intervención e cortesía, manifesta as súas opinións e respecta as dos demais.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%				X		CCL CSC
			B1.7.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións do moderador nos debates e coloquios.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%				X	CCL CSC	
			B1.7.3. Avalía as intervencións propias e alleas.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%				X	CAA	
			B1.7.4. Respecta as quendas de palabra, o espazo, xesticula de xeito adecuado, escoita activamente os demais e usa fórmulas de saúde e despedida.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%				X	CCL CSC	
a b c g h p	B1.8.	B1.8	B1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	2º Trimestre Unid. 8	50%	X		X			CAA
			B1.8.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas ou formais respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	1º, 2º e 3º Trimestres	30%	X			X	X	CCL
			B1.8.3. Emprega nas intervencións orais expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	2º Trimestre. Unid. 8	30%	X			X	X	CCL
			B1.8.4. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%	X				X	CCL CSC CSIEE
			B1.8.5. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%					X	CCL

			B1.8.6. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%	X			X	CCL CAA	
			B1.8.7. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%	X				CCL CAA	
a d h l o	B1.9.	B1.9.	B1.9.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión.	1º, 2º e 3º Trimestres Unids. 4, 8, 9	100%				X	CCL CSC CSIEE CCEC	
			B1.9.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	3º Trimestre Unid. 4	50%	X				CSC CSIEE	
			B1.9.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	1º, 2º e 3º Trimestres	90%				X	CCL CSC	
			B1.9.4. Realiza e explica resumos ou exposicións académicas sinxelas.	2º Trimestre Unid. 8	40%	X				CCL	
	B1.10	B1.10	B1.10.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	Trimestre Unids. 10, 11, 12	100%			X	X	CD CAA CSIEE	
			B1.10.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%			X	X	CD CCL CSC	
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir.											
b e g	B2.1.	B2.1	B2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados, esquemas e resumos.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%		X	X		CCL CAA	
			B2.1.2. Usa técnicas de ampliación e organización da información: táboas, cadros, gráficos e mapas conceptuais.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%			X	X	CCL CAA	
			B2.1.3. Busca e asimila o significado de palabras do rexistro formal e incorpóraas progresivamente ao seu vocabulario.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%					X	CCL CAA
			B2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%		X	X			CCL CAA
h b f h	B2.2.	B2.2.	B2.2.1. Comprende e interpreta textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	2º Trimestre Unid. 8	40%		X	X		CCL CSC	
			B2.2.2. Identifica os trazos característicos dun escrito (tipografía, distribución de espazos e escollos léxicos) coa tipoloxía textual (convocatoria, actas de reunión e regulamentos).	2º Trimestre Unid. 8	30%		X	X			CCL

d e h	B2.3.	B2.3.	B2.3.1. Comprende e interpreta textos xornalísticos, fundamentalmente en entrevistas, crónicas e reportaxes.	3º Trimestre Unids. 10, 11, 12	40%		X	X	X		CCL CSC
			B2.3.2. Distingue entre os contidos informativos e as opinións que se expresan nos textos xornalísticos.	3º Trimestre Unids. 10, 11, 12	40%			X	X		CCL CSC
d e h	B2.4.	B2.4.	B2.4.1. Comprende e interpreta textos propios do ámbito académico, especialmente os expositivos e explicativos elaborados a partir da información obtida nas bibliotecas.	2º Trimestre Unid 8	40%		X	X	X		CCL CAA
			B2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas) para ampliar a información e mellorar o coñecemento da mensaxe.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%			X	X	X	CCL CAA CD
			B2.4.3. Interpreta, deduce e explica a información que aparece en diagramas, gráficas e mapas conceptuais.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%				X		CCL CAA
b h	B2.5.	B2.5	B2.5.1. Interpreta o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas de textos expositivos e explicativos.	2º Trimestres Unid. 8	30%		X	X			CCL CAA
			B2.5.2. Identifica a estrutura comunicativa das mensaxes escritas e a intención do emisor.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%		X	X			CCL
b, e, g, h	B2.6	B2.6.	B2.6.1. Aplica correctamente o sistema de procura na biblioteca e nos buscadores de internet para obter, organizar e seleccionar información.	1º, 2º e 3º Trimestres	90%				X	X	CCL CAA CD
a c d h	B2.7.	B2.7	B2.7.1. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	3º Trimestre Unid. 9	75%		X	X			CCL
			B2.7.2. Recoñece e evita usos lingüísticos que transmiten prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	1º, 2º e 3º Trimestres	80%					X	CCL CSC
h ñ	B2.8.	B2.8.	B2.8.1. Le en voz alta, de xeito fluído e respecta a fidelidade ao texto.	1º, 2º e 3º Trimestres	75%	X		X			CCL
			LGB2.8.2. Respecta os patróns fonéticos do galego (fonética sintáctica e entoación) e emprega a dicción e o ritmo axeitado á lectura do texto.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%	X				X	CCL
b e h	B2.9.	B2.9.	B2.9.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos da vida cotiá ou das relación sociais, segundo os modelos propostos na aula: convocatorias, actas de reunións e intervencións en foros.	1º, 2º e 3º Trimestres Unids. 4, 8 e 9	40%		X	X			CCL CSC CD
b, e, h	B2.10.	B2.10	B2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos, fundamentalmente, entrevistas, crónicas, reportaxes.	3º Trimestre Unids. 10, 11, 12	40%		X	X			CCL CD
b e h	B2.11.	B2.11	B2.11.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos e explicativos sobre distintas materias curriculares elaborados a partir de información obtida en bibliotecas e outras fontes de información.	2º Trimestre Unid. 8	40%		X	X			CCL CD
			B2.11.2. Usa correctamente elementos formais nos traballos académicos: citas bibliográficas, índices, paxinación, notas ao pé de páxina, organización de títulos,	1º, 2º e 3º Trimestres	20%			X	X		CCL CD

			capítulos, etc.								
b e h f	B2.12.	B2.12.	B2.12.1. Planifica a composición dos escritos en función do tipo de texto e da situación comunicativa para redactar textos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	1º, 2º e 3º Trimestres	60%		X	X			CCL CAA
			B2.12.2. Redacta borradores, utiliza esquemas, árbores ou mapas conceptuais para planificar e organizar os seu escritos.	1º, 2º e 3º Trimestres	60%			X		X	CCL CAA
			B2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%			X	X		CCL CAA CD
			B2.12.4. Utiliza o rexistro lingüístico adecuado en función da situación comunicativa e do ámbito de uso.	1º, 2º e 3º Trimestres	80%					X	CCL CSC
			B2.12.5. Usa elementos lingüísticos e discursivos para alcanzar a coherencia e cohesión interna (conectores e tratamento de formas verbais).	1º, 2º e 3º Trimestres	40%	X				X	CCL
			B2.12.6. Revisa os textos de xeito gradual para resolver dificultades de contido (temática e estrutura) e de forma (cuestións tipográficas, ortográficas e gramaticais).	1º, 2º e 3º Trimestres	90%					X	CCL CAA
b, e, h, f	B2.13.	B2.13	B2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos textos escritos.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%			X	X		CCL CD
b, e, h	B2.14.	B2.14	B2.14.1. Coñece e utiliza as ferramentas TIC para intercambiar opinións sobre escritos alleos e escribir e dar a coñecer os propios en blogs, redes sociais de lectores e escritores.	1º, 2º e 3º Trimestres	20%			X	X		CCL CSC CCEC CD
Bloque 3. Funcionamento da lingua.											
b, e, l	B3.1.	B3.1.	B3.1.1. Selecciona o léxico e as expresións axeitadas en contextos comunicativos de uso formal da lingua.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%	X	X	X	X	X	CCL CAA
b e l	B3.2.	B3.2.	B3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%	X	X			X	CCL CAA
			B3.2.2. Identifica e explica os usos e valores das categorías gramaticais relacionándoas coa intención comunicativa e a tipoloxía textual.	1º Trimestre Unid. 2	30%		X				CCL CAA
b, e, l	B3.3.	B3.3	B3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	1º Trimestre Unid. 2	30%		X	X			CCL CAA
			B3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación.	1º Trimestre Unid. 2	40%		X	X			CCL CAA
a, d, e	B3.4.	B.3.4.	B3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%	X				X	CCL CAA
b, e,	B3.5.	B.3.5.	B3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes,	1º, 2º e 3º	90%					X	CCL

n, l			resolven as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe.	Trimestres							CD
b, e	B3.6.	B.3.6.	B3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%	X	X			X	CCL CAA
e	B.3.7.	B.3.7.	B3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%						CCL
b e	B3.8.	B.3.8.	B3.8.1. Recoñece e explica nos textos as funcións sintácticas oracionais e diferenza os elementos que as desempeñan.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%		X	X	X		CCL CAA
a, b, e	B3.9.	B.3.9.	B3.9.1. Identifica, explica e usa distintos conectores, así como outros mecanismos que lle achegan cohesión a un texto.	3º Trimestre Unids. 10, 11, 12	40%	X	X				CCL
b	B3.10.	B.3.10.	B3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%		X	X			CCL
e	B.3.11.	B.3.11.	B3.11.1. Interpreta o sentido de textos orais e escritos, identifica a intención comunicativa e a recoñece a postura de cada emisor.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%		X	X			CLC CSC
b e h	B.3.12.	B.3.12.	B3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	1º, 2º e 3º Trimestres	80%				X	X	CCL CAA CD
b e	B3.13.	B.3.13.	B3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	1º, 2º e 3º Trimestres	90%					X	CCL CAA
Bloque 4. Lingua e sociedade.											
ñ o	B4.1.	B4.1.	B4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e amósase capaz de explicar a súa postura.	1º, 2º e 3º Trimestres	75%					X	CCL CSC
	B4.2		B4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega.	1º Trimestre Unid. 4	100%		X	X	X		CCL
	B4.3		B4.1.3. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e amósase capaz de explicar a súa postura.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%					X	CCL CSC
			B4.1.4. Coñece as linguas que forman parte da nosa familia lingüística.	2º Trimestre Unid. 5	80%			X	X		CCL
			B4.1.5. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e a importancia desta na vida social e económica galega.	2º Trimestre Unid. 5	80%			X	X		CCL CSC
			B4.1.6. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en lingua portuguesa (buscadores e enciclopedias).	1º Trimestre	30%					X	X

ñ o	B4.4.	B4.2.	B4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia.	2º Trimestre Unid. 5	50%	X	X	X		CCL CSC
			B4.2.2. Analiza gráficas sobre o uso do galego segundo a idade das persoas.	2º Trimestre Unid. 5	90%			X		CCL CSC CD
			B4.2.3. Identifica os castellanismos nas producións lingüísticas e depura estes elementos no seu propio discurso.	1º, 2º e 3º Trimestres	75%	X	X		X	CCL
ñ o	B4.5.	B4.3.	B4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras da lingua galega.	2º Trimestre Unid. 5	50%			X		CCL CSC
			B4.3.2. Comprende o concepto normalización e explica o proceso normalizador do galego.	2º Trimestre Unid. 5	90%		X	X	X	CCL
			B4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	1º, 2º e 3º Trimestres	100%	X			X	CCL CSC
l ñ o	B4.6.	B4.4.	B4.4.1. Recoñece os principais elementos na orixe e formación da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	3º Trimestre Unid. 10	50%		X	X		CCL CSC
			B4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	1º Trimestre Unid. 1	50%		X	X		CCL CSC
			B4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	1º e 2º Trimestres Unids. 1, 2, 3, 4, 6, 7	50%		X	X		CCL CSC
			B4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	1º e 2º Trimestres Unids. 1, 2, 3, 4, 7	50%		X	X		CCL CSC
			B4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	1º e 2º Trimestres Unids. 1, 2, 3, 4, 6, 7	50%		X	X		CCL CSC CD
ñ o	B4.7.	B4.5	B4.5.1. Coñece a lexislación estatal e autonómica que regula a utilización do galego e a súa promoción.	2º Trimestre Unid. 5	20%		X	X		CCL CSC
ñ o	B4.8.	B4.6.	B4.6.1. Coñece o que é un prexuízo, detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter sociocultural e sociopolítico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	2º Trimestre Unid. 4	50%			X	X	CCL CSC
ñ o	B4.9.	B4.7.	B4.7.1. Identifica e clasifica as variantes diastráticas do galego.	3º Trimestre Unid. 11	30%		X		X	CCL
			B4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	3º Trimestre Unid. 11	50%	X	X		X	CCL CSC
			B4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	3º Trimestre Unid. 11	100%				X	CCL CSC

Bloque 5. Educación literaria.

h l	B5.1.	B5.1.	B5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%		X		X		CCL
			LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e sinala os seus principais trazos característicos.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%		X		X		CCL
h l	B5.2.	B5.2.	B5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 para a súa lectura.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%		X		X		CCL
			LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%	X	X	X			CCL
			LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde a Idade Media ata 1916, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	1º, 2º e 3º Trimestres	40%		X	X			CCL
			LGLB5.2.4. Compara textos literarios dunha mesma época ou período ou de diferentes épocas e períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da(s) época(s) ou do(s) período(s).	1º, 2º e 3º Trimestres	30%			X	X		CCL
h l	B5.3.	B5.3.	B5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%	X					CCL
			LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e escribe/debate, argumentadamente, sobre aspectos literarios básicos destes.	1º, 2º e 3º Trimestres	80%				X		CCL
b, h, l	B5.4.	B5.4.	B5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente, nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	1º, 2º e 3º Trimestres	80%			X	X		CCL
e h l	B5.5.	B5.5.	B5.5.1. Consulta fontes de información básicas para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destas.	1º, 2º e 3º Trimestres	90%			X	X	X	CCL
			B5.5.2. Emprego de diferentes recursos básicos das TIC para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destes.	1º, 2º e 3º Trimestres	90%			X	X	X	CCL CD
h l n	B5.6.	B5.6	B5.6.1. Crea ou recrea textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	1º, 2º e 3º Trimestres	30%		X	X			CCL CCEC
			B5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	1º, 2º e 3º Trimestres	50%					X	CCL CCEC

6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.

Os alumnos e as alumnas posúen en todas as súas aprendizaxes unha serie de ideas previas. Na área de Lingua e Literatura o obxecto de estudo é a propia lingua. Isto fai que o alumnado parta, por un lado, dunha serie de coñecementos previos adquiridos a través da aprendizaxe e, por outro, dos que construíu como usuario.

A selección e organización dos contidos na etapa persegue que o alumnado progrese e se perfeccione de forma sistemática na súa competencia comunicativa e que, de forma simultánea, incrementa progresivamente os seus coñecementos acerca da lingua, os sistemas de comunicación verbal e non verbal e a literatura.

As diversas destrezas e a súa concreción na comprensión e produción de distintos tipos e subtipos de textos secuencianse para que accedan a diferentes niveis de complexidade atendendo á madurez do alumnado.

Tendo en conta estes aspectos, os principios metodolóxicos que fundamentan e animan o proceso de ensino-aprendizaxe na área de Lingua Galega e Literatura son os seguintes:

1. O ensino-aprendizaxe da lingua é comunicación. Se este principio é válido para a educación en xeral, moito máis o será nunha materia que ten como fin último o desenvolvemento da comprensión e a produción de textos.
2. O ensino da lingua implica a exercitación dos procesos cognitivos complexos: comprensión e produción. Ao ser inseparables estes procesos da comunicación oral e escrita, a metodoloxía para a materia propicia e necesita da realización de actividades moi vencelladas ao cognitivo: busca da idea central, xerarquización de ideas, organización lóxica do discurso, etc.
3. O ensino da lingua implica a extensión do concepto de competencia lingüística á pragmática. A materia debe proporcionar coñecementos sobre a propia lingua, pero tamén a capacidade para intervir no discurso e actuar con coñecemento das convencións pragmáticas.
4. O ensino da lingua debe fomentar a creatividade. Existe unha estreita relación entre o cultivo da imaxinación e a creatividade e a aprendizaxe da Lingua e a Literatura. A resolución dos problemas que presenta a comunicación esixe estratexias de creatividade. Por outro lado, a literatura como expresión artística é un exercicio permanente de creatividade e de comprensión dos seus mecanismos.

5. O ensino da lingua debe adecuarse ao suxeito da aprendizaxe. A metodoloxía debe axustarse ao desenvolvemento socio-afectivo, persoal e cognitivo do alumno. Así, hanse de ter en conta os coñecementos e as destrezas que é capaz de adquirir conforme á súa idade e á proximidade e interese dos contidos co que han de exercitar as destrezas comunicativas.

6. O ensino da lingua debe fomentar o hábito de ler e o pracer como individuo lector. O coñecemento, dominio e adquisición da lingua atopa na lectura un dos seus mellores instrumentos. Cómpre, pois, animar e predispoñer o alumnado cara á lectura.

7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

No proxecto da etapa secundaria de Lingua Galega e Literatura utilizarase como material de apoio para 3º de ESO o seguinte manual:

M. BARROS, CRISTINA MONTES: Lingua Galega e Literatura 3. Editorial ANAYA. ISBN: 978-84-678-5332-2 (2017)

O departamento de LGL vemos o manual como un material de apoio máis, en ningún caso exclusivo para o desenvolvemento do noso labor docente; utilizaremos diversos recursos e estratexias didácticas, sempre que for tecnicamente posíbel, para facer fincapé naqueles aspectos que consideramos que non están suficientemente desenvolvidos nos manuais, ou simplemente por dispoñermos dun material máis atractivo e rendíbel.

Procurarase dinamizar o emprego da aula virtual, ben sexa a do centro ou outras que se poidan adaptar ao desenvolvemento académico, con eficiencia e seguridade para o alumnado.

Fomentarase a utilización dos recursos existentes na biblioteca, á que se procurará que o alumnado acuda frecuentemente co obxectivo de que se familiaricen con ese espazo e co manexo do material que hai depositado nela.

8. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

A avaliación trimestral do alumnado realizarase tendo en conta os seguintes parámetros:

- a) Realizaranse dúas probas escritas por trimestre. Na súa cualificación terase en conta os contidos, a redacción e ortografía e a presentación. Calcularse a nota media entre as cualificacións destas probas e o resultado suporá un 70% da cualificación trimestral.

- b) Cada trimestre o alumnado deberá facer unha lectura dunha obra literaria proposta pola profesora, cuxa avaliación suporá un 10% da cualificación trimestral. Poderanse propor lecturas voluntarias, se a profesora o estimar conveniente, que serían valoradas cun máximo de 1 punto sobre a nota final do trimestre.
- c) A avaliación da expresión oral constituirá un 10% da cualificación do trimestre. Esta realizarase a través de exposicións orais planificadas, ademais da observación do emprego da lingua como vehículo de comunicación nas aulas.
- d) O 10% restante corresponderá á cualificación resultante da observación sistemática do traballo do alumnado, recollida a este efecto no caderno de notas e listas de rexistros da profesora.

Considerarase que un alumno ou alumna superou a materia nun trimestre cando a nota obtida, ponderada segundo os parámetros indicados, sexa igual ou superior a 5 puntos.

O alumnado que non supere a materia nun trimestre poderá realizar un exame de recuperación dos contidos do mesmo. Dito exame realizarase no comezo do seguinte trimestre, excepto no caso do terceiro trimestre.

A final de curso cabe a posibilidade de recuperar as avaliacións suspensas nun exame final de recuperación. Nesta proba final, que terá lugar no mes de xuño, o alumnado poderá aspirar a recuperar por segunda vez a primeira e segunda avaliación e, como primeira e única vez, recuperar a terceira avaliación.

O alumno ou alumna que non demostrase ter feito as lecturas obrigatorias en cada trimestre terá unha nova oportunidade de facelo no trimestre seguinte, excepto no caso da terceira avaliación, onde xa non será posible realizar ningunha recuperación da lectura.

A cualificación final de xuño será o resultado do rendemento xeral do alumnado durante o curso e obterase calculando a nota media entre as notas dos tres trimestres. Se a cualificación é positiva, o alumno ou alumna non deberá presentarse á convocatoria extraordinaria de setembro, independentemente de ter ou non algunha parte do curso suspensa. Do mesmo xeito, se a cualificación final de xuño é negativa, na convocatoria de setembro deberá realizarse unha proba sobre os contidos da totalidade do curso, independentemente de que algunha das partes fora superada durante os tres trimestres.

9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSEÑANZA E DA PRÁCTICA DOCENTE.

Nas reunións de departamento, unha vez por trimestre, analizaranse o proceso de ensino e a práctica docente en base á seguinte escala:

Indicadores de logro	Escala			
Proceso de ensino:	1	2	3	4
1.- O nivel de dificultade foi adecuado as características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender ao alumnado con NEAE?				
6.- Tomouse algunha medida organizativa para atender ao alumnado con NEAE?				
7.- Atendeuse adecuadamente a diversidade do alumnado?				
8.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
Práctica docente:	1	2	3	4
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado?				
2.- Ofréceselle a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade?				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
7.- Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe?				
8.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
9.- Ofréceselle ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames, etc?				
10.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
11.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				
12.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc. establécense vinculadas aos estándares?				

10. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, DE RECUPERACIÓN E DE AVALIACIÓN DA MATERIA PENDENTE.

No presente curso non hai ningunha alumna ou alumno que teña pendente do curso anterior a materia de Lingua Galega e Literatura.

11. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS RESULTADOS.

Na avaliación inicial do alumnado debemos ter en conta toda a información de que dispoñemos de anos anteriores. No caso do CPI de Xanceda a case totalidade do alumnado de secundaria estaba xa escolarizado no centro na etapa primaria e incluso na infantil, por tanto, dispoñemos de información de primeira man, pois o profesorado das etapas anteriores comparte o centro connosco. O expediente académico e informes tamén poden axudar a obter o punto de partida do alumnado.

En calquera caso, a avaliación inicial deberá centrarse nos cinco bloques en que se estrutura a materia e que comprenden as destrezas lingüísticas básicas: escoitar, falar, ler e escribir, polo que as probas que se realicen a ese efecto constarán de actividades que permitan avaliar a competencia do alumnado nas catro destrezas.

Como consecuencia desta avaliación a profesora fará maior fincapé naqueles aspectos que precisen máis traballo, determinaranse necesidades individuais e proporase a atención educativa máis axeitada para cada caso. Servirá de punto de partida para as ensinanzas que se van impartir.

12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

No presente curso implántase no centro o Programa de Mellora da Aprendizaxe e Rendemento (PMAR) para 3º ESO, cun grupo de 7 alumnos e alumnas, onde o departamento de Lingua Galega asume a docencia do Ámbito Lingüístico e Social.

A través da avaliación inicial determinarase cales son os alumnos ou alumnas que precisan de medidas de apoio. Ademais, solicitarase información do departamento de orientación para coñecer as necesidades educativas do alumnado e as medidas de atención a diversidade que se levaron a cabo na etapa anterior. En función da información obtida, poñeranse en práctica as medidas de reforzo que se estimen convenientes para o alumnado con necesidades educativas de apoio educativo.

13. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO.

Cada un dos contidos transversais están relacionados cos estándares de aprendizaxe en cada unha das unidades.

Educación moral e cívica.

A tipoloxía textual, sobre todo a argumentación e a exposición propiciarán a receptividade, o interese e o respecto polas opinións alleas expresadas a través da lingua oral e escrita. Trátase de tomar conciencia da importancia da arte de convencer para facilitar a convivencia.

Lingua e sociedade: estes contidos axudarán a recoñecer a lingua galega como a propia de Galicia e valorar as linguas como produto das circunstancias históricas, políticas e culturais. Preténdese unha valoración xusta e equilibrada dos diversos pobos e culturas, evitando tópicos que atentan contra a dignidade humana. Mediante o respecto pola diversidade lingüística da Península acadaremos unha actitude de comprensión e tolerancia cara ás opcións lingüísticas non coincidentes coa propia.

Educación para a paz.

A comunicación humana: a importancia fundamental que ten nas nosas vidas poder comunicarnos cos demais e romper todo tipo de barreiras a través da lingua.

Educación para a igualdade entre os sexos.

A través dos textos, de diferente tipoloxía transmítense valores de igualdade e respecto pola diversidade.

A poesía lírica expresa os sentimentos e emocións do poeta e ensínanos a valorar a dignidade persoal, a propia e a dos demais.

Educación ambiental.

A literatura paisaxística fainos amar e respectar a natureza como un dos bens máis prezados do ser humano e da nosa comunidade. Os textos xornalísticos contribuirán ao coñecemento das ameazas sobre o medio ambiente.

Educación sexual.

A través da poesía e a narrativa de temática amorosa.

Educación do consumidor.

O estudo dos medios de comunicación dá pé para espertar o espírito crítico ante as mensaxes que a publicidade emite.

Educación para o lecer.

O apartado dedicado á lectura, en concreto, e todos os temas de literatura, en xeral, propiciarán o hábito da lectura como fonte de pracer e como actividade gratificante e enriquecedora.

14. ACTIVIDADE COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O departamento de Lingua Galega e Literatura ten disposición para realizar actividades que complementen o desenvolvemento harmónico e a formación íntegra do alumnado nas súas dimensións humanas e de cohesión social dentro do grupo. Para iso estima a participación nas celebracións de integración que o Centro desenvolva ao longo do curso e tamén aquelas que espontaneamente xurdan para beneficio dos alumnos e as alumnas no exterior do Centro. Esas actividades son aquelas de coñecemento e reflexión sobre as realidades culturais propias e do entorno –recollas de Cultura Tradicional, costumes, observacións, realización de traballos sobre a memoria histórica, etc- e coñecemento doutras realidades que non sexan da contorna –museos, visitas guiadas, exposicións, obras de teatro, cursos de animación á lectura, á sensibilidade artística – musical, plástica, de expresión física, de defensa da Natureza e Medio Ambiente, de respecto á integración, etc. sempre e cando acaden a autorización pertinente para a súa realización e os medios humanos e materiais o permitan.

Algunhas das actividades extraescolares que se veñen realizando nos últimos cursos e que o departamento ten vontade de repetir neste, sempre que sexa posible, son:

- Asistencia a representacións teatrais. As datas de realización destas saídas estarán determinadas pola programación ofertada polas organizacións. A asistencia ás representacións e a selección dos grupos de alumnos asistentes terá en conta as características da obra representada, as idades para as que estea proposta e a relación co currículo da materia de cada curso.
- Participación nas actividades propostas polo “Correlingua”, sexan realización de traballos na aula, participación en concursos ou participación en saídas propostas pola organización do certame. A localización temporal das saídas dependerá das propostas dos organizadores da carreira.
- Participación nas actividades propostas polo EDNL e a biblioteca do centro.
- Participación en certames literarios convocados por diferentes entidades.

15. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO PLAN LECTOR.

O alumnado deberá realizar a lectura dun libro por trimestre, determinados polo departamento. Neste curso propóñense obras de literatura xuvenil actual con temáticas variadas que teñen en conta os intereses do alumnado e/ou que presentan algún valor educativo (educación en valores: tolerancia, non discriminación, igualdade entre homes e mulleres, multiculturalidade...) que serven para traballar contidos transversais. Tamén se incluírá algunha obra correspondente aos períodos literarios que forman parte do currículo, concretamente literatura desenvolvida dende a Idade Media até o Rexurdimento. Ademais, propóranse outras lecturas para faceren voluntariamente.

Enviaráselles ás familias, a través do alumnado unha relación de obras de diferentes xéneros, co obxectivo de que desde os propios fogares se fomente a lectura escollendo, por exemplo, algún deses libros como agasallo para os rapaces e rapazas.

Tentaremos achegar o alumnado ao autor homenaxeado no Día das Letras Galegas, tanto dentro da aula como noutras actividades complementarias, para que coñezan e valoren a personaxe e a súa obra.

16. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO PLAN TIC.

Levaremos a cabo actividades de busca de información, de traballos en grupo, de elaboración de textos e deformación de textos dados, de interpretación segundo diversos códigos expresivos e non só orais ou escritos, teatro lido, interpretado, ...

Todas as unidades didácticas propoñen actividades relacionadas coas TIC.

Na aula dispoñemos de computador e proxector. Cando for preciso que toda a clase utilice computadores usarase a aula de informática ou audiovisuais, segundo a dispoñibilidade da mesma.

17. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

A comprobación da efectividade e adecuación da programación didáctica realizarase ao finalizar cada un dos trimestres, ou ben no momento no que se detecte calquera fallo ou posibilidade de mellora ao respecto durante o desenvolvemento da mesma.

A revisión e as modificacións pertinentes poñeranse na práctica o antes posible, é dicir, inmediatamente despois da detección dos fallos ou dificultades, se é posible, sempre que se trate de aspectos que sigan sendo pertinentes no resto do desenvolvemento da

programación. No caso de que os fallos atinxan a aspectos que, dada a súa natureza, non poidan ser revisados ao longo do presente curso, faranse as modificacións convenientes de cara a vindeiros cursos.

En calquera caso, as modificacións máis ou menos significativas que se fagan á programación constarán no libro de actas do Departamento, así como na memoria final do Departamento de Lingua Galega e Literatura.

Mecanismo de revisión e modificación da programación didáctica	Escala			
Indicadores de logro	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas?				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8- Asignóuselle a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociáronse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- As guías didácticas son adecuadas, atractivas e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.?				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación?				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				

23.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
24.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
25.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
26.- Informouse ao alumnado sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
27.- Informouse ao alumnado sobre os criterios de promoción?				
28.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso?				
29.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
30.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

18. DATOS DO DEPARTAMENTO

Profesorado e distribución da docencia:

Profesora	Materias que imparte
Susana Silva Martínez	Lingua Galega e Literatura 1º ESO Ámbito Lingüístico e Social 3º ESO- PMAR
Mª Dolores Díaz Rifón (Xefa do departamento)	Lingua Galega e Literatura 2º ESO Lingua Galega e Literatura 3º ESO Lingua Galega e Literatura 4º ESO Segunda Lingua Estranxeira Portugués 3º de ESO. Segunda Lingua Estranxeira Portugués 4º de ESO.